

Posudek na diplomovou práci

Milana Janča

Konfrontace pracovníka se zlem ve vybraných oblastech sociální práce

Autor se rozhodl zkoumat fenomén zla ve více perspektivách, o nichž soudí, že mohou být přínosem pro sociální pracovníky. Souhrn literárních pramenů doplňuje výzkumnou sondou.

Perspektivy jsou následující: filosofie, psychologie, biologie, psychiatrie, sociologie, teologie, ekonomie i politologie. Pohledy těchto disciplín jsou reprodukovány z dostupné české literatury. Prameny jsou často citovány z přehledových prací, i když jsou originály v českých překladech k dispozici (Augustin, Kant, Lorenz aj.).

Tato část práce obsahuje mnoho cenných podnětů, které jsou někde komentovány, někde nikoli, ale prozatím nejsou shrnuty. Některé pasáže se rozbíhají do nadbytečné šíře – např. exkurz týkající se imprintingu a emoční vazby mezi dítětem a primární pečující osobou.

Poté co autor ve třetí kapitole stručně charakterizuje oblasti sociální práce s pozoruhodnou kumulací „patologií“, tj. vězeňství, probační a mediační činnost, práce s bezdomovci a práce s drogově závislými, přistupuje ve 4. kapitole k popisu vlastního empirického průzkumu. Cílem bylo zmapování strategií, s jejichž pomocí se sociální pracovníci se zlem vyrovnávají i zjišťování toho, jakou mají představu o zlu. Vedle toho byl sledován vliv míry vyhoření na strategie vyrovnávání se se zlem. Metodou průzkumu byl polostrukturovaný rozhovor s pracovníky, kteří působí ve výše uvedených čtyřech oblastech (s osnovou vlastní autorovy konstrukce) a dotazník vyhoření podle Pinesové.

Kvalitativní šetření je shrnuto podle jednotlivých bodů strukturujících rozhovory. Výsledky z dotazníku vyhoření jsou prezentovány v tabulce formou třídění prvního stupně pro jednotlivé skupiny respondentů. Výroky tří nejvíce vyhořelých pracovníků jsou pak interpretovány jako důkaz jejich vyšší angažovanosti při uplatňování strategií zvládání zla.

Závěrečné shrnutí výzkumné sondy spočívá v charakteristice skupinových strategií respondentů (definovaných oblastí jejich činnosti) s přihlédnutím k individuálním rozdílům.

V poslední kapitole práce se autor vrací k teoriím zla probraných v úvodních partiích práce. Až teprve zde se pokouší o vlastní souhrnné pojetí zla jako „nedostatku smyslu pro realitu“ a vyvozuje z toho i doporučení pro práci s klienty. (V této souvislosti by autorovi stála za pozornost půl století stará práce Glaserova o *realitní terapii* vycházející ze stejné koncepce.)

Práce obsahuje gramatické chyby a stylistické neobratnosti („samozřejmě dochází i ke snaze dopomoci klientovi k běžnému fungování“, str. 68), ba i zkomoleniny („Podíváme-li se blíže v souladu s uvádí Kroftovou a Ouředníčkovou...na povahu sociální práce“, str. 68).

Oceňuji autorovu odvahu při volbě tématu, šíři záběru i snahu o empirické ověření toho, jak se pracovníci konfrontovaní se zlem u svých klientů s jeho projevy vyrovnávají. Tím vším je práce unikátní. Po metodické stránce bylo možné jít hlouběji do individuálních rozdílů mezi pracovníky i do oblasti „organizačních kultur“ pracovišť a resortů, přesto práce přináší zajímavé výsledky.

Návrh hodnocení: velmi dobře

3.6.2013

O. Matoušek